

JURISPRUDÈNCIA DEL TRIBUNAL SUPREM

Primer semestre de 2012

Eva Pons Parera*

Agustí Pou Pujolràs*

En el període que va de gener a juny de 2012 es localitza un nombre elevat de resolucions del Tribunal Suprem i de l'Audiència Nacional amb incidència en l'àmbit lingüístic. El recull de sentències i interlocutòries ofereix una panoràmica força ampla i variada de les qüestions que se susciten en l'aplicació del règim lingüístic i de les modulacions de la doctrina jurisprudencial en un context marcat pels efectes de la Sentència constitucional 31/2010 sobre l'Estatut català, el fenomen de la mundialització i la influència de marcs jurídics supraestatals. Incloem també en aquest número l'actualització de la doctrina emanada de la Direcció General de Registres i del Notariat (abril de 2010 a desembre de 2011) pel que fa als aspectes lingüístics dels noms i cognoms de les persones, com també a d'altres qüestions amb rellevància lingüística, com ara la llengua emprada en els assentaments registrals.

En primer lloc, en relació amb l'ensenyament, el TS anul·la parcialment dues ordres autonòmiques per infracció del marc legal en matèria lingüística i educativa: l'Ordre de la Generalitat Valenciana que vehiculava l'ensenyament en anglès de l'assignatura d'Educació per a la Ciutadania (STS de 18 de gener de 2012, que reproduïx l'anterior de 22 de novembre de 2011) i una Ordre del Principat d'Astúries que equiparava amb la resta d'assignatures optatives les condicions per a l'oferta de l'ensenyament de la llengua i literatura asturiana per part dels centres educatius d'ensenyament secundari obligatori. En la darrera resolució, el TS rebutja entrar en el fons de la qüestió adduint que la normativa bàsica estatal ha estat desplaçada per la legislació lingüística autonòmica, un criteri que contrasta amb els pronunciaments recents de l'òrgan jurisdiccional sobre el model lingüístic educatiu a Catalunya, en els quals entra a analitzar el tema de fons (emparant-se en l'aplicació de la doctrina constitucional de la STC 31/2010 sobre l'Estatut) i s'obvia la legislació lingüística i educativa autonòmica.

En un segon àmbit, relatiu als usos lingüístics de les administracions públiques, s'emmarquen, d'una banda, la Sentència de 13 de març, que desestima el recurs de cassació interposat per l'Ajuntament de Barcelona contra les interlocutòries de suspensió cautelar de diversos articles del Reglament d'ús de la llengua catalana, adduint la doctrina de la STC 31/2010. D'altra banda, hi ha la interlocutòria de 12 de gener de 2012, que es tracta d'una sol·licitud desestimada pel silenci de traducció al castellà de

* Eva Pons Parera, professora de dret constitucional de la Universitat de Barcelona.

* Agustí Pou Pujolràs, professor associat de filologia catalana de la Universitat de Barcelona.

Citació recomanada: POU PUJOLRÀS, Agustí; PONS PARERA, Eva «Jurisprudència del Tribunal Suprem. Primer semestre de 2012», *Revista de Llengua i Dret*, núm. 59, 2013, p. 209-227, DOI: [10.2436/20.8030.02.19](https://doi.org/10.2436/20.8030.02.19).

determinada documentació per part de l'Administració autonòmica gallega. També té connexió amb aquest àmbit la STS de 10 de febrer, que desestima el recurs contra la classificació atorgada al lloc de normalitzador lingüístic en la relació de llocs de treball de l'Ajuntament de Pontedeume (Galícia).

En tercer lloc, pel que fa al sector de la justícia, el TS desestima les impugnacions del nomenament de la presidenta del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana, amb referències a la discrecionalitat tècnica de l'òrgan competent per valorar entre d'altres elements el coneixement de la "llengua cooficial" (STS d'1 de juny). Amb una rellevància menor, l'Audiència Nacional rebutja també els recursos contra les resolucions d'aprovats en els concursos d'accés a cossos auxiliars de l'Administració de Justícia, en l'aspecte relatiu a l'acreditació del mèrit de coneixement de llengües estrangeres (SAN d'1 i de 8 de març).

Un quart tema, habitual d'aquesta crònica, fa referència a les qüestions d'interpretació i traducció de les escoltes telefòniques i les formes d'incorporació de les gravacions al procés com a prova incriminària (STS 23 de febrer, 26 i 28 de juny), on el TS rebutja la consideració de la llengua oficial del territori com a desconeguda pels tribunals (STS de 18 d'abril). En el tema relacionat amb la garantia d'intèrpret en el marc de la detenció i l'interrogatori policial resulta interessant la Sentència de 26 de juny, per l'adaptació de la doctrina jurisprudencial al nou marc derivat de la directiva europea, que tanmateix no acaba determinant la decisió del Tribunal en el cas concret analitzat (sobre el mateix tema, vegeu també la STS de 26 d'abril).

En un cinquè grup, relatiu a les marques, es palesa amb especial intensitat la incidència del dret europeu, que aquí condiona el judici relatiu al caràcter genèric de la denominació *Doghnuts* i el risc de confusió amb altres marques registrades (STS 14 de maig). Tot i que amb una relació indirecta, pot esmentar-se aquí l'ús com a argument exculpatòri de l'etiquetatge exclusivament en anglès d'un producte (com *Herbicide*) en un procés penal, si bé l'argument acaba essent desestimat pels tribunals (STS 26 de juny).

Finalment, l'Audiència Nacional continua dictant nombroses resolucions (que es ressenyen sense caràcter exhaustiu) sobre l'element lingüístic en l'accés a la nacionalitat espanyola per residència, que assoleix un caràcter determinant a l'hora d'avaluar el grau suficient d'integració social dels sol·licitants. I, en la matèria d'asil, l'element lingüístic s'addueix amb finalitats diverses: com a motiu de la persecució política (SAN de 22 i 29 de febrer i 13 d'abril), com a indicatiu de manca de versemblança del relat de persecució (SAN de 30 d'abril) i en relació amb les garanties de l'interrogatori del sol·licitant (SAN 18 de juny).

Pel que fa a la Direcció General dels Registres i del Notariat, continua la doctrina derivada de l'aplicació de la Llei 3/2007, de 15 de març, que dóna un gran marge a l'elecció de nom. De tota manera, tal com indicàvem en cròniques anteriors, la Direcció General ha articulat un seguit de criteris que restringeixen aquest marge de llibertat d'una forma, al nostre entendre, arbitrària. Igualment, també crida l'atenció la quantitat de problemes amb la forma dels cognoms derivats de l'adquisició de la nacionalitat o de la inscripció dels fills d'estrangers en registres espanyols, que revela una adaptació deficient a l'actual fet

pluricultural. Una mostra més d'aquesta poca adaptació, en aquest cas pel que fa a les llengües oficials diferents del castellà, és el manteniment de la doctrina que els cognoms inscrits que tenen grafia en castellà no es poden adaptar a la grafia en llengua no castellana (per exemple, de *Pascual* a *Pasqual*) perquè formen part d'un anomenat *acervo nacional*. Finalment, la Direcció General continua rebutjant que els assentaments registrals en municipis on no tinguin l'aplicació informàtica del Ministeri de Justícia puguin fer-se en llengua oficial pròpia. En aquest període, es tracta de municipis bascos.

Per accedir als textos de les sentències de la base del Cendoj, primer s'ha d'obrir el cercador de la base de dades (<http://www.poderjudicial.es/search/index.jsp>) i després clicar l'enllaç que té cada resolució ressenyada. Per facilitar aquesta operació consignem aquesta adreça en cada resolució o bloc de resolucions. D'aquesta manera es pot baixar el text sense haver de fer servir l'opció de copiar l'identificador de la resolució a la casella "Texto a buscar" del mateix cercador.

[Interlocutòria del Tribunal Suprem de 12 de gener de 2012. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 1a. Ponent: Pedro José Yagüe Gil. Ref. Cendoj: 28079130012012200094.](#)

[Enllaç amb el cercador de jurisprudència del CENDOJ](#)

El Tribunal Suprem rebutja, mitjançant la interlocutòria, un recurs de cassació d'un ciutadà que reclamava l'obtenció en castellà de determinats impresos i d'una còpia de l'expedient davant l'Administració tributària autonòmica de Galícia. El recurrent s'havia adreçat prèviament a la Direcció General de Tributs de la Xunta per tal que li facilitessin en llengua castellana el programa informàtic de generació de documents de pagament, com també els impresos en paper de les declaracions relatives a l'impost de successions i donacions. Alhora, sol·licitava a l'administració tributària autonòmica una còpia testimoniada en castellà del seu expedient tributari. El Tribunal Superior de Justícia de Galícia rebutjà el recurs contenciós administratiu contra la desestimació presumpta, per silenci negatiu, del recurs d'alçada contra la denegació d'ambdues peticions en via administrativa. La interlocutòria ressenyada no entra en el fons de la controvèrsia lingüística, atès que el TS aprecia que no s'ha justificat la infracció de normes estatals o europees, que siguin alhora rellevants i determinants de la decisió judicial, com a requisit necessari perquè s'obri la via cassacional (art. 89.2 LJCA).

[Sentència del Tribunal Suprem de 18 de gener de 2012. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 4a. Ponent: Celsa Picó Lorenzo. Ref. Cendoj. 28079130042012100022.](#)

[Enllaç amb el cercador de jurisprudència del CENDOJ](#)

L'actual pronunciament del TS reproduceix l'argumentació i la decisió contingudes en la Sentència de 22 de novembre de 2011 (vegeu-ne el comentari dins *Revista de Llengua i Dret*, núm. 58, pàg. 201-202), que declarà la nul·litat parcial de l'Ordre de 10 de juny de 2008, de la Conselleria d'Educació, per la qual s'estableixen formes d'organització pedagògica per a la impartició de l'assignatura d'educació per a la

ciutadania i drets humans a l'ESO. Aquesta disposició reglamentària vehiculava la decisió la Generalitat Valenciana d'impartir en anglès la polèmica assignatura d'educació per a la ciutadania, introduïda en el currículum de l'ESO per la Llei orgànica 6/2006, de 19 de juny, d'educació. Si en el cas precedent el recurs davant del TSJCV l'havia interposat una organització sindical, en l'actual procés el recurrent en la instància era l'Administració general de l'Estat. El recurs de cassació de la Generalitat Valenciana és desestimat pel TS amb els mateixos termes que en la Sentència del proppassat novembre, per la qual cosa reenviem al comentari esmentat.

[Sentència del Tribunal Suprem de 10 de febrer de 2012. Sala Contenciosa Administrativa. Seccio 7a. Ponent: Vicente Conde Martín de Hijas. Ref. Cendoj: 28079130072012100076.](#)

[Enllaç amb el cercador de jurisprudència del CENDOJ](#)

La qüestió debatuda en aquest procés és la classificació laboral atorgada en la relació de llocs de treball de l'Ajuntament de Pontedeume (Galícia) al lloc de normalitzador lingüístic. La resolució municipal de 22 de febrer de 2007 qualificà el lloc com a com a "personal laboral, grup II, titulació 'Diplomatura galleg'", mentre que la persona que hi recorre (que estava ocupant aquesta plaça) reclama una classificació superior, del "grup I o assimilat a A funcional", conforme a la consideració prèvia del lloc dins l'administració municipal.

En la sentència d'instància el TSJ va desestimar les tres al·legacions de la recurrent: en primer lloc, l'arbitrarietat de la classificació, a partir de la potestat d'autoorganització dels serveis de l'Administració local i del conveni col·lectiu de personal laboral (on el lloc ja figurava com a grup II). Segonament, la presumpta il·legalitat de la titulació exigida de diplomatura en galleg, amb l'argument que les funcions bàsiques de traducció no exigeixen una titulació superior (Decret 267/2002, de 13 de juny, pel qual es regula l'habilitació professional per a la traducció i la interpretació jurada d'altres llengües al galleg i a la inversa) i que la legislació estableix l'equivalència de tres anys de llicenciatura amb el títol de diplomat (disposició transitòria 5a de la Llei 30/1984 de mesures per a la reforma de la funció pública). La recurrent adduïa l'Ordre gallega de 14 de maig de 2007, de subvencions als ens locals per a la normalització de la llengua gallega, que exigia comptar com a mínim amb un especialista llicenciat en filologia galaicoportuguesa o en filologia hispànica, secció de galaicoportuguès. I, finalment, el TSJ rebutjà la pretensió que s'incorporés en la relació de llocs de treball la forma femenina mitjançant l'ús del guió "normalitzador-a" en la definició del lloc de treball, per evitar la discriminació per raó de gènere. La resposta judicial sobre el darrer punt fou que, si bé hagués estat més correcte incloure la doble fórmula femenina i masculina, no hi ha vulneració de l'ordenament jurídic si l'ús exclusiu del masculí no ha comportat un afavoriment de l'home enfront de la dona. Més discutible sembla l'argument que considera que els criteris legals d'utilització d'un llenguatge no sexista per part dels poders públics (art. 14 de la Llei 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes i art. 17 de la Llei gallega 7/2004, de 16 de juliol, per a la igualtat de dones i homes) "entrañan declaraciones de intenciones que, traducidas al empleo público, exigen que no dé lugar a discriminaciones en pro de uno de los sexos".

En el recurs de cassació s'al·lega la incongruència omissiva o falta de motivació de la decisió del TSJ de Galícia, que no hauria tingut en compte dos mitjans de prova que avalarien les tesis de la recurrent: un document sindical i un informe de l'Escola de Relacions Laborals de la Universitat de Santiago de Compostel·la. El TS no ho acull, i ratifica a prevalença de la competència dels responsables municipals d'acollir o no les propostes incloses en ambdós documents. Finalment, afirma que la via cassacional adduïda no és l'adequada per discutir la interpretació material per part del TSJ dels articles 23.2 i 103 CE i de la legislació reguladora de les relacions de llocs de treball.

[Sentència del Tribunal Suprem de 23 de febrer de 2012. Sala Penal. Secció 1a. Ponent: Manuel Marchena Gomez. Ref. Cendoj: 28079120012012100127](#)

[Sentència Tribunal Suprem de 26 de juny de 2012. Sala Penal. Secció 1a. Antonio del Moral Garcia. Ref. Cendoj: 28079120012012100679](#)

[Sentència Tribunal Suprem 28 de juny de 2012. Sala Penal. Secció 1a. Ponent: Joaquin Jimenez Garcia. Ref. Cendoj: 28079120012012201701](#)

[Sentència del Tribunal Suprem de 18 d'abril de 2012. Sala Penal. Secció 1a. Ponent: Francisco Monterde Ferrer. Ref. Cendoj: 28079120012012100297](#)

[Enllaç amb el cercador de jurisprudència del CENDOJ](#)

El TS examina, en el si de processos penals, qüestions lingüístiques vinculades amb el control judicial de les escoltes telefòniques i la utilització de les gravacions obtingudes com a prova incriminatòria.

En les Sentències de 23 de febrer i 28 de juny de 2012 es reitera la doctrina constant que no considera necessària l'audiència directa de les cintes en el judici oral, tot assenyalant diverses possibilitats alternatives: la lectura en el judici oral de les transcripcions, la diligència sumarial documentada, prèviament confrontades pel mateix secretari judicial i, fins i tot, el testimoni directe dels agents que realitzaren les escoltes (en el mateix sentit, STC 68/2010, de 18 d'octubre). El moment processal idoni per demanar l'audiència directa de les cintes és l'escrit de defensa o l'inici del judici oral, i no el tràmit de prova documental, en impugnar les transcripcions de les converses adjuntes al procediment (STS de 28 de juny). La manca d'audiència directa de part de les cintes en el procés es pot justificar pel fet de desenvolupar-se en llengües desconegudes (*yoruba* i *ibu*, en la STS de 23 de febrer i *rifeny* en la STS de 26 de juny). Es considera una garantia especialment adequada la revisió de les transcripcions pels intèrprets intervinents en el judici oral abans d'iniciar-se aquest. No correspon al jutge d'instrucció comprovar la fidelitat de les traduccions realitzades pels intèrprets, ni, per tant, ha de rebre les transcripcions en la llengua original, de

manera que en cas de dubte correspon als interessats instar una nova traducció o citar a judici al traductor que consta identificat (STS de 26 de juny).

En la STS de 18 d'abril els recurrents utilitzen el mateix tipus d'argument en relació amb l'ús del valencià, adduint que la manca d'intervenció d'interpret i la no identificació de l'agent policial que ha fet la traducció comporta un vici de nul·litat de les escoltes. De manera específica, es qüestiona el raonament del tribunal d'instància, que afirma que "llama la atención que semejante reparo se haga ante un Tribunal de la Comunidad Valenciana, siendo en ésta cooficiales ambas lenguas y presumiéndose, por tanto, su conocimiento por aquellos funcionarios que ejercen sus cargos al servicio de los valencianos." El TS ratifica que no es requereix cap traductor perquè la secretària del jutjat d'instrucció doni fe que les converses seleccionades es corresponen amb les que va escoltar personalment. La conclusió es referma amb la cita de pronunciaments precedents que consideren que en les converses en castellà o en algun altre idioma oficial de la comunitat autònoma "no habrá problemas para su adveración" per part del secretari judicial (STS de 31 d'octubre de 1994 i de 12 de desembre de 2000; vegeu *Revista de Llengua i Dret* núm. 36, pàg. 389-391). L'objecció fàcilment oposable a aquesta argumentació, en el sentit que el règim lingüístic del personal al servei de l'Administració de justícia no garanteix que el fedatari judicial conegui efectivament la llengua oficial distinta del castellà, es manté plenament vigent.

[Sentència del Tribunal Suprem de 13 de març de 2012.Sala Contenciosa Administrativa. Secció 4ª. Ponent: Santiago Martínez-Vares Garcia. Ref. Cendoj: 28079130042012100225.](#)

[Enllaç amb el cercador de jurisprudència del CENDOJ](#)

L'Ajuntament de Barcelona formula recurs de cassació contra dues interlocutòries de la Sala Contenciosa del TSJ de Catalunya, de 25 d'octubre de 2010 i de 9 de febrer de 2011, que dictaven la suspensió cautelar de diversos articles del Reglament d'ús de la llengua catalana de l'Ajuntament de Barcelona, aprovat pel Ple del Consell Municipal el 5 de febrer de 2010. Amb un retard important, l'aprovació d'aquesta norma per l'Ajuntament barceloní donava compliment al mandat de l'article 9.3 de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística. El Grup municipal del Partit Popular impugnà seguidament el reglament municipal davant del TSJC, que ha dictat Sentència amb data de 23 de maig de 2012, parcialment estimatòria del fons del recurs.

Per mitjà de la present interlocutòria, el TS es pronuncia sobre la conformitat amb dret de la mesura cautelar de suspensió adoptada per la secció 5a de la Sala Contenciosa del TSJC, que afectava els preceptes següents: articles 3.1 (ús del català en les actuacions internes de l'Ajuntament), 3.2 (redacció en català de les actes de les sessions dels òrgans municipals i d'altres organismes i entitats que en depenen), 5.2 («L'expedició de documents o de testimoniatsges d'expedients es farà en català o, si la persona sol·licitant ho demana, en català i castellà»), 7 (en l'incís "En les seves comunicacions administratives orals, el personal de l'Ajuntament de Barcelona ha d'emprar la llengua catalana, llevat que l'administrat/da demani ser atès/atesa en castellà"), 12 ("La retolació pública de tota mena que depengui de l'Ajuntament s'ha de

redactar en català, llevat dels casos que per motius justificats puguin aconsellar la utilització del castellà o d'alguna altra llengua, si bé en aquest cas la versió catalana hi figurarà de forma preferent.”) i 18 (“En els registres administratius de l'Ajuntament de Barcelona, els assentaments s'han de fer en català”) del Reglament municipal.

La fonamentació de la mesura cautelar en les dues interlocutòries del TSJC addueix tres elements: l'existència d'antecedents propis de nul·litat de preceptes similars (sentències del TSJ sobre els reglaments d'usos lingüístics d'universitats o altres ajuntaments), que permetria jutjar *prima facie* nuls els articles suspesos; el Dictamen del Consell de Garanties Estatutàries sobre l'aranès; i, finalment, la doctrina de la STC 31/2010, que a judici de la secció 5a implica una necessària adaptació de la jurisprudència anterior, pel que fa a aquells preceptes que “contienen mandatos concretos y específicos cuyo significado excluyente del castellano es claro y manifiesto, e impiden una interpretación distinta a la de su significado estrictamente literal”.

Els quatre motius adduïts per l'Ajuntament de Barcelona en el recurs de cassació són els següents: a) la infracció de les normes que regeixen els actes i garanties processals (art. 88.1.c LJCA), en prejutjar la interlocutòria de suspensió el fons de l'assumpte (opinió acollida per un vot particular en les dues interlocutòries); b) la vulneració dels articles 103.1 i 117 CE, 1 de la LOPJ i 143 de l'Estatut d'autonomia de 2006, en fonamentar-se la decisió en la STC 31/2010, dictada en el recurs d'inconstitucionalitat sobre l'Estatut, el qual no afecta la Llei 1/1998 de política lingüística (art. 88.1.d LJCA); c) la infracció dels articles 129.1 i 130.1 LJCA i de la jurisprudència relativa a la suspensió, en no basar-se la decisió en les causes de *periculum in mora* i mancar una valoració circumstanciada dels interessos en conflicte; i, finalment, d) per la infracció de la jurisprudència que impedeix fonamentar exclusivament en el *fumus boni iuris* (aparença de bon dret) una decisió de suspensió.

L'enjudiciament del TS, que rebutja amb una argumentació molt minsa els motius primer, segon i quart, se centra en la qüestió de si el TSJ ha realitzat o no una ponderació correcta dels interessos en conflicte (FJ 6è). D'entrada, el TS recorda l'interès públic implícit en qualsevol disposició general, que només pot cedir davant de perjudicis intensos o qualificats que afectin també interessos dignes de protecció propis de qui recorre o de tercers. I afegeix que la suspensió resta circumscrita als supòsits on l'aplicació de la disposició pugui fer perdre al recurs la seva finalitat. Aquest fet no impedeix, emperò, al TS avalar l'existència del *periculum in mora* en relació amb “el interés general de los ciudadanos e incluso de los miembros de la Corporación el no poder utilizar indistintamente las dos lenguas cooficiales que el Grupo recurrente defendía, y por ello la exclusión del uso del castellano en el Ayuntamiento de Barcelona.” I ratifica també l'aplicació excepcional en aquest cas del principi del *fumus boni iuris* a partir de l'existència d'un criteri jurisprudencial reiterat (amb cita de les sentències precedents de la Sala Contenciosa del TS sobre el model lingüístic educatiu de 24 de maig de 2011 i de 9 de març de 2012, entre d'altres).

D'aquesta manera, el TS sanciona una interpretació expansiva pel TSJC de la seva pròpia jurisprudència en l'àmbit de les mesures cautelars, que tendeix a ser més restrictiva que el criteri emprat en el cas present a

l'hora d'avaluar la suspensió de disposicions generals. La raó sembla que cal trobar-la en la darrera jurisprudència del TS en matèria d'ensenyament a Catalunya, que mitjançant una reinterpretació pronunciaments lingüístics de la STC 31/2010 –al nostre entendre, més enllà dels seus termes propis- ha permès a l'òrgan jurisdiccional extreure unes conseqüències limitadores dels desplegaments legals o reglamentaris de l'estatus jurídic del català. Aquesta doctrina ha permès dotar d'un efecte expansiu certes afirmacions preventives de la Sentència constitucional, projectant una sospita sobre qualsevulla disposicions que en els diferents àmbits despleguen el principi de llengua pròpia. Amb base a aquest criteri, no solament s'estén el principi de *fumus boni iuris* a una situació diversa de l'anàlitzada pel TS en els darrers pronunciaments educatius, sinó que es valida una aplicació del *periculum in mora* certament qüestionable, si ho contextualitzem amb el funcionament lingüístic de la institució municipal durant les darreres dècades. Un darrer element que referma aquesta valoració es desprèn del fet que la Sentència sobre el fons del TSJ (de 23 de març 2012) afirma la legalitat de bona part dels preceptes inicialment suspesos i alhora declara nuls, parcialment o íntegra, altres preceptes del Reglament impugnats (articles 2, 5.2, 5.3, 6, 7, 13 i 15 del Reglament).

[Sentència del Tribunal Suprem d'1 de juny de 2012. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 7a. Ponent: Juan José González Rivas. Ref. Cendoj: 28079130072012100517.](#)

[Sentència del Tribunal Suprem d'1 de juny de 2012. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 7a. Ponent: Juan José González Rivas. Ref. Cendoj: 28079130072012100518.](#)

[Enllaç amb el cercador de jurisprudència del CENDOJ](#)

L'objecte d'ambdós recursos contenciosos és la impugnació del nomenament efectuat pel Consell General del Poder Judicial de la presidenta del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana. El TS resumeix en aquestes sentències la seva doctrina sobre el control jurisdiccional dels nomenaments discrecionals del CGPJ on distingeix, d'una banda, unes exigències de caràcter substantiu i formal i, d'altra banda, l'existència d'un marge d'apreciació inherent al judici de discrecionalitat tècnica de l'òrgan, que inclou elements diversos d'idoneïtat per al càrrec. Entre aquests darrers elements s'esmenta “el significativo conocimiento de la lengua y Derecho propios” de la comunitat autònoma, al costat, entre d'altres, de l'acció afirmativa per afavorir la major presència de dones o l'equilibri de les distintes sensibilitats jurídiques existents en el poder judicial (FJ 7). El TS ratifica, doncs, la no exigibilitat com a requisit del coneixement de la llengua oficial pròpia per accedir al càrrec judicial més alt dins la comunitat autònoma. La consideració del coneixement lingüístic per la doctrina referida comportaria, fins i tot, la devaluació del mèrit específic legalment previst (article 341.1 de la Llei orgànica del poder judicial) en subsumir-lo dins dels elements disponibles en funció dels equilibris i preferències sobre les persones candidates que el CGPJ pot determinar. Finalment, en la desestimació dels dos recursos pel TS no s'hi observa una incidència concreta de l'aspecte lingüístic.

[Sentència de l'Audiència Nacional de 21 de gener de 2012. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 3a. Ponent: Fernando De Mateo Menendez. Ref. Cendoj: 28079230032012100029.](#)

[Sentència de l'Audiència Nacional d'1 de febrer de 2012. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 3a. Ponent: José Luís Terrero Chacón. Ref Cendoj: 28079230032012100051](#)

[Sentència de l'Audiència Nacional de 15 de febrer de 2012. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 3a. Ponent: Francisco Díaz Fraile. Ref Cendoj: 28079230032012100108](#)

[Sentència de l'Audiència Nacional d'1 de març de 2012. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 3a. Ponent: Isabel Garcia Garcia-Blanco. Ref. Cendoj: 28079230032012100130](#)

[Sentència de l'Audiència Nacional de 15 de març de 2012. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 3a. Ponent: Isabel Garcia Garcia-Blanco. Ref. Cendoj: 28079230032012100174](#)

[Enllaç amb el cercador de jurisprudència del CENDOJ](#)

En el període comprès per la present crònica continuen essent nombroses les resolucions de l'Audiència Nacional (no n'hem localitzat, en canvi, cap del Tribunal Suprem) que deneguen la nacionalitat espanyola per falta d'integració acreditada pels sol·licitants en l'aspecte lingüístic. Malgrat la manca de novetats significatives en els elements conformadors d'aquesta doctrina jurisprudencial sobre l'article 22.4 del Codi civil (de la qual trobem una bona sistematització dins la SAN d'1 de febrer, FJ 4), destacarem certes modulacions que aquesta experimenta per raó de les circumstàncies concretes d'aplicació en els casos ressenyats amb un caràcter no exhaustiu.

La configuració del desconeixement o coneixement deficient de la llengua castellana com a element únic i determinant de la negativa de l'accés a la nacionalitat per residència és una pauta reiterada en la major part dels casos (SAN de 21 de gener, d'1 de febrer, d'1 i de 15 de març de 2012). Si bé el TS concedeix en principi una major rellevància al domini oral de la llengua pels sol·licitants en avaluar-ne la integració social, no deixa de destacar que “su integración social en España también depende en gran medida de su capacidad para comunicarse por medios escritos, pues su incapacidad para leer y escribir en el idioma oficial del que pretende ser nacional implica también un importante grado de aislamiento y marginación incompatibles con su debida integración en la sociedad española”(SAN de 21 de gener, FJ 3). De manera que la nacionalitat és denegada per la incapacitat de llegir en castellà, llengua que el sol·licitant també parla i comprèn malament. En altres supòsits, una residència prolongada en l'Estat espanyol esdevé una circumstància que avala la major exigència del domini de la llengua (“a mayor tiempo en España mayor conocimiento del idioma”, afirma la SAN de 15 de març), que contrasta negativament amb la manca de proves aportades pel sol·licitant de com interacciona lingüísticament en els diferents àmbits social,

professional i familiar, d'intents per pal·liar el dèficit idiomàtic detectat o de la sol·licitud d'examen per la mateixa Sala. Finalment, la importància concedida a l'idioma, com a element d'integració, es constata en l'argument que condueix a estimar el recurs de la sol·licitant, tot i el seu baix nivell de coneixement de la realitat cultural i les institucions espanyoles, per raó d'un nivell cultural baix, en considerar-ho contrarestat pel domini i fluïdesa en l'ús de la llengua i altres elements familiars i socials d'integració a l'entorn de Melilla (SAN de 15 de febrer).

[Sentència del Tribunal Suprem de 24 d'abril de 2012. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 4ª. Ponent: Enrique Lecumberri Marti. Ref. Cendoj: 28079130042012100368](#)

[Enllaç amb el cercador de jurisprudència del CENDOJ](#)

El Tribunal Suprem es pronuncia sobre les condicions de l'oferta de l'ensenyament de l'asturià en el marc del sistema educatiu del Principat d'Astúries. L'absència de declaració estatutària d'oficialitat del bable/asturià, i el caràcter no obligatori del seu aprenentatge en la Llei 1/1998, de 23 de març, d'ús i promoció del bable/asturià, ha estat una font de conflictes en la implementació de l'ensenyament d'aquesta llengua en el sistema educatiu. La Resolució 16 de maig de 2008 de la Conselleria d'Educació i Ciència, impugnada en la instància pel sindicat Comissions Obreres, equiparava la matèria de Llengua asturiana i literatura (optativa d'oferta obligatòria) amb la resta de matèries optatives a l'hora d'establir les condicions d'oferta i prestació efectiva en l'educació secundària obligatòria. El TSJ d'Astúries, per Sentència de 17 de setembre de 2010, va anul·lar aquest punt (art. 5.1 de la Resolució) per manca de motivació suficient de l'aplicació d'aquestes condicions a la impartició de la llengua asturiana, en relació amb el deure de garantir-ne l'educació en tots els nivells i graus establert per l'article 10.1 de la Llei 1/1998.

El TS desestima els dos motius del recurs de cassació interposat pel lletrat del Principat d'Astúries, amb els quals el darrer pretenia justificar la no exigència jurídica que la llengua asturiana sigui d'impartició obligatòria en tots els centres educatius. En el primer motiu s'argumentava que les condicions establertes per poder formar grups d'alumnat de la matèria optativa (ràtio mínima de 8 alumnes), en la mesura que és una norma organitzativa i optimitzadora de l'ús de recursos, no restringiria el dret dels alumnes. El sindicat CCOO contraargumentà que la mera invocació del caràcter limitat dels recursos no podia justificar aquest condicionament pel que fa a l'ensenyament de la llengua. D'acord amb el segon motiu, més concret, s'adduïa la infracció de diversos preceptes de la legislació bàsica estatal (Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació i Reial decret 1631/2006, de 29 de desembre, d'ensenyaments mínims de l'ESO), que atribueixen a l'Administració educativa la potestat organitzativa per regular i establir l'oferta educativa. Té interès destacar la resposta del TS quan considera aquí que el caràcter bàsic de les disposicions estatals sobre ensenyaments mínims admeten una "millora" introduïda per la legislació autonòmica (en el cas, per llei formal, mitjançant la Llei 1/1998 d'ús i promoció del bable/asturià), de manera que "esa mejora constituye el parámetro básico y marco de referencia a la hora de determinar la conformidad de la

actuación administrativa mediante la Resolución en su día analizada, y dentro del marco de las competencias autonómicas ejercidas por la Comunidad Autónoma” (FJ 4). El raonament permet considerar que el Reial decret estatal ha estat desplaçat per la regulació lingüística de la llei autonòmica, la interpretació de la qual resta exclosa de la seua cassacional. No és aquest, doncs, el tipus de raonament que el TS aplica en els diversos pronunciaments recents sobre l'ús vehicular de la llengua en el sistema educatiu de Catalunya, en els quals no solament s'entra en el fons emparant-se en l'aplicació de la doctrina constitucional de la STC 31/2010 sobre l'Esatut, sinó que també s'obvia la legislació lingüística i educativa de Catalunya.

[Sentència de l'Audiència Nacional d'1 de març de 2012. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 3a. Ponent: José Félix Méndez Canseco. Ref. Cendoj: 28079230032012100151.](#)

[Sentència de l'Audiència Nacional de 8 de març de 2012. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 3a. Ponent: Fernando de Mateo Menedez. Ref. Cendoj: 28079230032012100180.](#)

[Enllaç amb el cercador de jurisprudència del CENDOJ](#)

Les dues ordres del Ministeri de Justícia impugnades en via contenciosa contenen la relació definitiva dels aprovats en processos selectius per a l'ingrés al cos d'auxili judicial (Sentència d'1 de març 2012) i al cos de tramitació processal i administrativa (Sentència de 8 de març 2012). La qüestió lingüística debatuda rau en la valoració del mèrit de coneixement de llengües estrangeres. L'Audiència Nacional rebutja la possibilitat de computar per aquest concepte determinats cursos d'idiomes i títols acreditatius, distints dels ensenyaments especialitzats d'idiomes regulats, en el marc de la LO 2/2006 d'educació, pel Reial Decret 1629/2006, de 29 de desembre, que fixa els aspectes bàsics del currículum dels ensenyaments d'idiomes de règim especial, adaptats als nivells de referència del Consell d'Europa. Per consegüent, de conformitat amb aquesta doctrina, l'únic certificat oficial dels nivells intermedi i avançat de coneixement de llengües estrangeres és l'expedit o homologat per les escoles oficials d'idiomes. Aquest criteri obliga a validar mitjançant una prova específica de certificació davant les EOI el nivell i capacitat d'ús de les llengües estrangeres a fi que es pugui valorar en l'accés a funció pública estatal.

[Sentència del Tribunal Suprem de 14 de maig de 2012. Sala Civil. Secció 1ª. Ponent: Francisco Marin Castán. Ref. Cendoj: 28079110012012100299](#)

[Enllaç amb el cercador de jurisprudència del CENDOJ](#)

En el present recurs de cassació, en un judici per violació del dret de marca, s'analitza la denominació *Doghnuts* des de la perspectiva de les prohibicions de termes genèrics o descriptius i de la similitud amb les marques registrades *Donut-Donuts-Doughnuts*. La Sentència rebutja el primer argument, però estima

l'existència de risc de confusió per la similitud de conjunt dels signes confrontats, en l'aspecte fonètic i gràfic (malgrat que la marca qüestionada incorporava *Ya Ya María* davant *Doghnut*"), referides al mateix tipus de briox en forma de rosca de gran anomenada i notorietat. El tipus de qüestions debatudes en el procés mostra l'impacte de la mundialització en l'aplicació del dret sobre propietat industrial i la influència creixent de la jurisprudència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea en la doctrina desenvolupada pel TS.

Des de la perspectiva lingüística, la part més rellevant del debat processal se centra a determinar si el terme *doghnuts* té un caràcter descriptiu, com a vocable genèric que identifica un producte de brioxeria, que comportaria la nul·litat de la marca. L'Audiència Provincial va concloure que el terme anglès que designa el producte (*doughnut*) no és suficientment conegut a Espanya per poder considerar-lo una denominació comuna d'aquest, on bàsicament se'l coneix per un altre vocable anglès (*donut*), contracció de l'anterior, que "por su facilidad fonética y por el éxito comercial de quien lo tiene registrado como marca para comercializar desde hace muchos años este producto, ha eclipsado el posible conocimiento y la utilización de aquel otro vocablo originario inglés". En el recurs de cassació l'empresa Panrico al·lega que la sentència d'instància es fonamenta en un "plantejament normativista", contrari a la jurisprudència del TS en el cas *Petit Suisse* (STS de 2 de desembre de 1989) i al criteri doctrinal modern que qüestiona com a punt de partida que el consumidor espanyol no entén paraules en llengües estrangeres. L'empresa també addueix que un terme pot ser propi d'una part del territori (com *espetec* en zones de Catalunya o *etxekopaxarana* al País Basc) i resultar prohibit per la jurisprudència com a marca. I, finalment s'al·lega el caràcter genèric de *doughnut* per a algunes zones de la Unió Europea, els Estats Units, el Canadà i altres països anglòfons, de manera que la marca constituiria un obstacle greu per a la llibertat de comerç. També se citen autors de la doctrina científica que defensen la prohibició de les marques que tinguin caràcter descriptiu en una llengua oficial d'algun dels països de la Unió Europea.

El TS no assumeix fins als darrers termes aquesta doctrina, sinó que manté l'existència d'uns límits a l'impacte de la globalització en aquest àmbit, derivats del tipus o naturalesa del públic al qual va dirigit el producte dins l'Estat. En aquesta línia, el rebuig del caràcter genèric o descriptiu de la denominació *doughnut* a Espanya es fonamenta en quatre arguments: a) es rebutja que la sentència impugnada utilitzi un "plantejament normativista", atès que a banda del diccionari de la RAE tampoc diccionaris bilingües incorporen el terme i és molt baix el nombre d'enquestats que el coneixen; b) nega l'ús del cas *Petit Suisse* com a precedent, atès que allí s'acredità un reconeixement pel públic mitjà espanyol com a formatge fresc; c) addueix la jurisprudència europea que permet tenir en compte el context de difusió de la marca per apreciar-ne el caràcter distintiu (Sentència TSJUE de 9 de març de 2006, assumpte C-421/04, sobre la marca espanyola *Matratzen* –matalassos en alemany-; i Sentències del Tribunal de Primera Instància de 9 de setembre de 2008 –*Magic Seat/Seat*- i de 10 de desembre de 2008 –*Vitro/Vitral*); i d) valida la decisió de la sentència impugnada, en la mesura que es refereix al moment de la demanda, sense prejutjar que en un futur el grau de coneixement del terme "por la generalización de la enseñanza del inglés en España o la primacía del inglés como lengua universal" puguin conduir a la consideració del terme *doughnuts* com a genèric o descriptiu del producte.

[Interlocutòria del Tribunal Suprem de 26 de juny de 2012. Sala Civil. Secció 1a. Francisco Javier Arroyo Fiestas. Ref. Cendoj: 28079110012012201937](#)

[Enllaç amb el cercador de jurisprudència del CENDOJ](#)

El TS declara la inadmissió d'un recurs de cassació, en considerar-lo fonamentat en una valoració dels fets distinta de la que estableix el tribunal d'instància (motiu que únicament seria susceptible de revisió pel recurs extraordinari per infracció processal). És justament en la qüestió fàctica on incideix l'element lingüístic, ja que s'imputa a una empresa la comercialització de dos productes tòxics i antagonics, amb un envasat idèntic i etiquetatge similar, i un d'ells amb l'etiqueta exclusivament en anglès (*Herbicide*). El Tribunal d'instància considerarà que el terme *Herbicide* confrontat amb "Insecticida" permetia una identificació exempta de confusió "y si se desea aplicar uno u otro con únicamente leer de qué producto se trata cualquiera que sea el idioma en que estén redactadas las instrucciones, no siendo necesarios especiales conocimientos técnicos para distinguir uno de otro". L'anterior permet identificar com a causa dels danys en una plantació de fruiters l'error propi de l'aplicador del producte.

[Sentència de l'Audiència Nacional de 22 de febrer de 2012. Sala Contenciosa. Secció 5a. Ponent: Fernando Francisco Benito Moreno. Ref. Cendoj: 28079230052012100160](#)

[Sentència de l'Audiència Nacional de 29 de febrer de 2012. Sala Contenciosa. Secció 5a. Ponent: Fernando Francisco Benito Moreno. Ref. Cendoj: 28079230052012100152](#)

[Sentència de l'Audiència Nacional de 13 abril de 2012. Sala Contenciosa. Secció 8a. Ponent: José Alberto Fernandez Rodera. Ref. Cendoj: 28079230082012100211](#)

[Sentència de l'Audiència Nacional de 30 d'abril de 2012. Sala Contenciosa. Secció 8a. Ponent: José Alberto Fernandez Rodera. Ref. Cendoj: 28079230082012100217](#)

[Enllaç amb el cercador de jurisprudència del CENDOJ](#)

Les referències lingüístiques en els processos relatius al dret d'asil apareixen, com habitualment, en tres tipus de contextos argumentals. En primer lloc, l'al·legació per part dels sol·licitants d'una actitud de defensa de la llengua no reconeguda com a oficial o perseguida per l'Estat de procedència (l'amazic, en la SAN de 22 de febrer i 13 d'abril; el kurd, en la SAN de 29 de febrer), la qual no és assumida per l'Audiència Nacional com un element de convicció probatori de la persecució política soferta. Segonament, l'apreciació per les autoritats administratives i els tribunals del desconeixement de la llengua oficial del suposat país d'origen dels sol·licitants d'asil com una dada indiciària de la manca de versemblança del relat de persecució (SAN de 30 d'abril, referent al francès al Níger). I, en darrer lloc, la presumpta vulneració de la garantia del dret a intèrpret en les entrevistes davant l'autoritat espanyola

competent (SAN de 18 de juny, on l'entrevista es realitzà en francès –llengua que el sol·licitant declarà conèixer en presència de l'intendent que intervingué- i no en la seva llengua materna, diula).

[Sentència del Tribunal Suprem de 26 de juny de 2012. Sala Penal. Secció 1a. Ponent: Cándido Conde-Pumpido Touron. Ref. Cendoj: 28079120012012100554](#)

[Interlocutòria del Tribunal Suprem de 26 d'abril de 2012. Sala Penal. Secció 1a. Ponent: Manuel Marchena Gomez. Ref. Cendoj: 28079120012012200998.](#)

[Enllaç amb el cercador de jurisprudència del CENDOJ](#)

El TS es pronuncia en ambdues resolucions sobre l'abast de la garantia d'interpretació i traducció en el marc de la detenció policial i els processos penals. Destaquem la Sentència de 26 de juny de 2012, que inclou una anàlisi detallada de la regulació europea recent en aquesta matèria: articles 47 i 48 de la Carta de drets fonamentals de la Unió Europea i Directiva 2010/64/UE del Parlament Europeu i del Consell de 20 d'octubre de 2010 relativa al dret a interpretació i a traducció en els processos penals (ja en vigor, però que encara no havia estat expressament incorporada a l'ordenament espanyol, en finir el termini el 27 de octubre de 2013); a més de l'article 6 del Conveni europeu de drets humans, que ha de ser objecte d'una aplicació coherent pels tribunals dels diferents països per tal de garantir el reconeixement mutu de les resolucions penals. Nogensmenys, la referència detallada al marc europeu sembla més orientada a dotar de les màximes cauteles l'argumentació del Tribunal en el cas (detenció en un vaixell a alta mar i escorcoll seguidament de la nau en el port, amb localització de tres tones de droga), que no pas a fonamentar un gir respecte la doctrina preexistent del TS que legitima, en certes condicions, la realització dels registres sense intervenció d'intèrpret (així ho confirma igualment la segona Sentència ressenyada, de 26 d'abril).

En aquest sentit, dins la STS de 26 de juny s'afirma que, d'acord amb l'article 2 de la Directiva 2010/64/UE (el dret a intèrpret "se aplicará a cualquier persona a partir del momento en que las autoridades competentes de un Estado miembro pongan en su conocimiento, mediante notificación oficial o de otro modo, que es sospechosa o está acusada de haber cometido una infracción penal y hasta la conclusión del proceso"), l'entrada i el registre, com a diligència que afecta drets fonamentals de la persona sospitosa d'haver comès una infracció penal i que pot aportar proves incriminatòries, resten coberts pel dret a intèrpret, si pot saber-se prèviament que l'imputat desconeix l'idioma espanyol. Feta l'afirmació de principi, el TS n'exceptua els casos on la urgència ho impedeixi o no es trobi intèrpret d'aquella llengua (FJ 4). En el cas, i emparant-se en la seva jurisprudència prèvia (STS de 4 de juny de 2008, comentada en el núm. 51, pàg. 422-423 aquesta crònica), el TS conclou que l'actuació de la comissió judicial que va practicar les detencions i el registre del vaixell no va causar una indefensió real. La conclusió es fonamenta en la naturalesa de la diligència practicada, que pretén la recollida d'efectes –que constituïran una prova objectiva- i no de les manifestacions dels acusats; la qual, a més, no és susceptible de recurs suspensiu que permetés als afectats oposar-se a la notificació "con independencia de que se trata de un acto concluyente que es fácilmente comprendido por cualquier ciudadano, aun desconociendo el idioma del

procedimiento” (FJ 5). Finalment, s’addueix que la declaració dels imputats es va fer més tard, amb la presència d’interpret i advocat, sense que aquells adduïssin cap irregularitat o perjudici derivats de la forma de realitzar-se l’entrada i el registre previs.

En la Interlocutòria de 26 d’abril de 2012 el recurrent, a qui la policia havia intervingut droga a l’aeroport, al·legà indefensió per l’absència d’interpret de llengua letona en el moment en què li varen obrir les maletes i en les diligències posteriors. El TS rebutja l’al·legació, atès que consta que en el moment de la detenció se li varen llegir els drets en rus i fou assistit per interpret en aquesta llengua en la comissaria i durant la declaració davant del jutge d’instrucció i el judici plenari. El TS es remet per resoldre aquesta qüestió a la seva jurisprudència que considera “justificadas las diligencias policiales que proceden a la apertura y registro de equipaje, en determinados lugares y ocasiones, siempre que no sean arbitrarias o caprichosas”, en l’execució de les quals no cal autorització judicial ni presència de lletrat.

Resolucions de la Direcció General dels Registres i del Notariat. *Boletín de Información. Resoluciones de la Dirección General del Registro y del Notariado (Registro Civil)*, números que inclouen les resolucions de l’abril de 2010 al desembre de 2011.

[Enllaç al Boletín de Información](#)

Durant el període ressenyat no hi ha pràcticament novetats en la doctrina de la Direcció General sobre els aspectes lingüístics en l’àmbit del Registre Civil, molt semblants als del període anterior, ressenyat a la *Revista de Llengua i Dret* número 56. Apuntem les línies principals d’aquesta doctrina.

La primera línia, sobre la imposició i canvi de noms i cognoms personals, és que l’aplicació de la Llei 3/2007, de 15 de març, continua produint un efecte beneficiós per a la llibertat dels ciutadans en possibilitar els diminutius o variants familiars. Tot i això, la doctrina de la Direcció General articula un seguit de criteris, amb un fort component cultural espanyol, que retallen el marge d’elecció (correcció ortogràfica, no ajuntar dos noms, confusió amb cognoms, induir a error quant al sexe) i que generen com a resultat final una certa arbitrietat a l’hora d’autoritzar un nom o no. No s’entén gaire perquè s’accepta perfectament un nom de fantasia com *Moni*, un forma com *Júnior* o un apòcope com *Paki* i, en canvi, es rebutgen noms com *Odei* (en contraposició amb el teòricament correctament escrit *Hodei*) o *Asucena* (en contraposició amb *Azucena*). Igualment, el rebuig de canvis de nom perquè les modificacions preteses són mínimes es basen en motius lingüístics dubtosos, com ara que les *h* són mudes, que les *y* es llegeixin igual que les *i* llatines o les *z* igual que les *x*, ignorant la dimensió visual escrita dels noms o la pronúncia en idiomes diferents del castellà. Més avall tractem en detall les resolucions adoptades dins d’aquest període

Dins de l’antroponímia, també crida l’atenció la quantitat de problemes amb la forma dels cognoms derivats de l’adquisició de la nacionalitat o de la inscripció dels fills en registres espanyols. Advertim molts problemes en la transcripció fonètica de cognoms d’altres idiomes, que normalment són desateses (*Mansar* per *Manser*, 15 de juliol de 2010; *Arabi* per *Arabit*, 16 de juliol de 2010; *Malik* per *Naveed*, en aquest cas

acceptat, 20 de setembre de 2010; *Nagem* per *Najem*, 3 de setembre de 2010 o *Vilal* per *Bilal*, 30 de setembre de 2010). També hi ha recursos per raó dels cognoms imposats a portuguesos (que tenen un sistema diferent d'atribució de cognoms) en registre espanyol (28 de desembre de 2010 o 4 de febrer de 2011). El mateix tipus de problema es produeix amb cognoms saharauis (16 de febrer i 16 de novembre de 2011) o bolivians (28 de febrer de 2011). La Direcció General ho salva amb l'argument que si es dona el cas ja es fa una anotació marginal i que sempre queda la possibilitat d'un expedient de canvi de cognoms. En conjunt, pel nombre de queixes que hi ha, sembla que la legislació sobre aquest aspecte és molt rígida, tenint en compte el respecte que s'hauria de produir amb relació a la diversitat cultural que aporta la població immigrada.

També continua la doctrina, en opinió nostra totalment errònia i ja comentada en cròniques anteriors, de considerar que l'adaptació gràfica dels cognoms a les llengües oficials diferents del castellà no és procedent quan el cognom inscrit respon a una forma castellana correcta (per exemple, *Pascual* per *Pasqual*). Hem localitzat una resolució que aplica aquesta doctrina en una sol·licitud de canvi per adaptació gràfica al galleg i la Direcció General estima que el cognom forma part de l'*acervo nacional* i no es pot canviar (16 de setembre de 2010).

La segona línia fa referència a les dificultats per fer els assentaments en la llengua oficial pròpia (en basc, en tots els 14 casos ressenyats, datats entre els 28 i 30 de juliol de 2011), possibilitat prevista per Llei 12/2005, de 22 de juny, però en molts municipis encara no possible pel fet que no s'ha dut a terme l'adaptació informàtica del registre civil. En concret, els recurrents, que havien presentat sol·licituds en els registres civils de Bergara, Gernika-Lumo, Sant Sebastià i Getxo, demanen que l'assentament d'inscripció de fills, el llibre de família i tots els certificats es facin en eusquera. Fins i tot s'aporta la prova que en algun cas s'han obert llibres de registre específics per als assentaments fets en basc, actuació que la Direcció General descarta totalment per il·legal. El centre directiu manté la doctrina d'acord amb la qual, seguint una previsió establerta en la Llei del 2005, mentre no hi hagi la informatització del registre amb l'aplicació INFOREG, els assentaments s'han de fer tal com es feien, en castellà. Resulta força evident que no posar en pràctica un mandat legal i negar el dret lingüístic al ciutadà sota l'excusa que l'Administració registral encara no està preparada informàticament constitueix un excés per part del Ministeri, que no aplica la llei, i una falta de respecte total a les llengües oficials diferents del castellà.

En tercer lloc, tal com apuntàvem en la crònica de la *Revista* núm. 56, la Direcció General ha desestimat un gran volum de recursos contra denegacions d'autoritzacions de matrimonis entre nacionals i estrangers (o inscripcions de matrimonis fets a l'estranger) perquè entén que es tracta de matrimonis de conveniència que només persegueixen l'adquisició de la nacionalitat del contraent estranger. Per la quantitat de resolucions, no les detallem aquí, però posem en relleu la importància que hi té el coneixement del castellà, atès que funciona com a indicatiu important per deduir que el matrimoni és fet en frau de llei: com que per regla general un dels contraents té com a idioma propi el castellà i l'altra té moltes dificultats a parlar-lo, s'atribueix molta rellevància al fet que no tenen una llengua comuna de comunicació, tal com requereix la Resolució del Consell de la Unió Europea, de 4 de desembre de 1997, sobre les mesures que cal adoptar en

matèria de lluita contra els matrimonis fraudulents. Aquesta dada, juntament amb altres indicis, porta a denegar el matrimoni. Encara que sigui per via indirecta i com a element de prova, doncs, el coneixement de l'idioma (se sobreentén que el castellà) actua com a sedàs per accedir a la nacionalitat. En el fons aquest criteri va en la mateixa línia que l'exigència de coneixement de castellà en els expedients de nacionalitat, també amb un bon nombre de resolucions de la Direcció General i que aquí tractem més amunt, dins de les resolucions del Tribunal Suprem i de l'Audiència Nacional.

Desglossem ara el primer punt indicat, la inscripció del nom de les persones al registre. Agrupem les resolucions segons la raó per la qual admeten un nom o no, (generalment en aplicació de la Llei 3/2007), tant en relació amb la imposició de noms com al canvi.

1. Noms acceptats per raó del marge de llibertat establert a partir de la Llei 3/2007; bàsicament són els que no infringeixen les limitacions establertes, les formes en llengües no oficials i els hipocorístics o mots de fantasia. La majoria dels casos responen a un expedient de canvi de nom.

María Celestina per Mari Celi (30 d'abril de 2010), Leonardo per Leo (5 de maig de 2010), Francisca per Paki (7 de maig de 2010), Ignacio per Nacho (28 de maig de 2010 i 29 d'octubre de 2010), Matilde per Mati (28 de maig de 2010), María Francisca per Maritxu (20 de maig de 2010; l'interessat, a més, diu que és basc), Francisco per Júnior (4 de juny de 2010), Ramona per Moni (4 de juny de 2010), Maria Teresa per Maite (18 de juny de 2010), Francisca per Paqui (18 de juny de 2010), Concha (24 de setembre de 2010), Eva Isabel per Evelyn (12 de novembre de 2010), Fernando per Nandi (12 de novembre de 2010), Manel per Nel (17 de desembre de 2010), Cesárea per Cesi (23 de març de 2011) i Mercedes per Mertxe (3 de juny de 2011; a més és un hipocorístic castellà en basc).

2. Canvis de noms no acceptats en algun moment de l'expedient de canvi perquè suposen una modificació mínima respecte al que figura al Registre.

Moltes vegades aquest criteri s'empra de manera arbitrària i fent servir paràmetres dubtosos per apreciar si el canvi és mínim. També sovint el rebuig per canvi mínim es reforça amb l'argument de la incorrecció ortogràfica.

Són canvis rebutjats per la Direcció General *Ester per Esther (9 d'abril i 10 de desembre de 2010 i 14 de gener i 27 de maig de 2011), Kahlil pe Khalil (9 d'abril de 2010), Sandra per Shandra (15 d'abril de 2010), Ada per Adah (13 de maig de 2010), Jonatan per Jonathan (13 de maig de 2010), Silvia per Sylvia (25 de juny de 2010), Ania per Anya (8 d'octubre de 2010), Aránzazu per Arantzazu (4 de gener de 2011), Cintia per Cynthia (20 de gener de 2011), Leire per Leyre (28 de gener de 2011), Abril per Avril (20 de gener de 2011), Arantza per Arantxa (4 d'abril de 2011), Gemma per Gema (13 de maig de 2011) i Abdulakim per Abulakim (10 de juny de 2011).*

Els acceptats són *Sarai* per *Saray* (27 d'octubre de 2010), *Miren Alazne* per *Alasne* (25 de gener de 2011) i *Mírian* per *Myriam* (10 de juny de 2011).

3. Noms acceptats o rebutjats per raó de correcció ortogràfica.

Es rebutgen noms com *Brayan* (20 d'abril de 2010; estranger nacionalitzat que li constava aquest nom en el registre de l'Equador, però al registre de l'Estat espanyol només li van possibilitar *Bryan* o *Brian*), *Odei* per *Hodei* (23 d'abril de 2010; en basc és *núvol* i s'escriu amb *h*), *Estela* per *Esthela* (3 de maig de 2010), *Elen* per *Helen* (18 de juny de 2010; el nom inscrit és gal·lès i l'*h* és muda), *Naia* per *Nahia* (27 de juliol de 2010; és correcte en basc), *Vannesa* (13 de juliol de 2010; incorrecta amb doble *n*), *Asucena* (1 de setembre de 2010), *Gissela-Mishell* (20 de setembre de 2010; persona nacionalitzada que només li deixen inscriure *Gisela-Michelle*), *Zuleica de Fátima* per *Zuleika de Fátima* (5 d'octubre de 2010), *Aracelly* (17 de novembre de 2010; inscrita així al registre de Colòmbia i al registre espanyol li canvien a *Araceli*), *Daniela Mishell* (30 de novembre de 2010; al registre espanyol li canvien a *Michelle*), *Elena* per *Helena* (19 de novembre de 2010) i *Jon* per *Ion* (4 d'abril de 2011; l'inscrit és el correcte en basc).

S'accepten canvis com *Seila* per *Sheila* (20 de novembre de 2010 i 28 de març i 10 de juny de 2011; l'inscrit és incorrecte), *Caren-Michel* per *Karen-Michel* (21 de febrer de 2011; és un nom *estranger* correcte) i *Elisabet* per *Elisabeth* (23 de març de 2011; és el correcte en anglès i no ho és en castellà, tot i que la DGRN ignora que en català sense *h* és el nom correcte).

4. Adaptació gràfica de noms estrangers.

Tot i que sovint es rebutgen noms per qüestions ortogràfiques, generalment relatives a l'ortografia en castellà, en altres casos s'accepta estrafer noms "estrangers" per adaptar-los a l'ortografia castellana. És el cas de *Johanne* per *Yojane* (9 de juny de 2010; tot i que el primer figurava al registre dominicà, s'accepta el canvi de grafia) o *Stéphane* per *Estefán* (20 d'abril de 2011).

5. Noms de topònims i impropis com a antropònim.

Es rebutja el canvi de *Manuel* per *Cariño* (10 de desembre de 2010 i 18 d'abril de 2011) perquè és un municipi gallec i també perquè és confús quant al sexe designat.

6. Noms que podem provocar la confusió amb un cognom.

S'accepta el canvi de *Gabriel* per *Gael* (4 de febrer de 2011); tot i que el registre civil el rebutja perquè es confon amb cognom i és un canvi mínim, la DGRN l'accepta perquè es tracta d'un nom celta). Es rebutja el canvi d'*Anna* per *Anna Karerina* (13 de juny de 2011), perquè és conegut que *Karerin* era el cognom de l'espòs a la clàssica novel·la.

7. *Noms no acceptats perquè estan compostos de tres noms.*

Es rebutgen per aquesta causa noms com *Gonzalo Juan de Dios* (20 de juliol de 2010), *Teresa Benedicta de la Cruz* (23 de juny de 2010), *Francisca María de Lluch* (12 d'abril de 2011). S'accepta el canvi de *Modesta María Luz* per *María Luz* (25 de juny de 2010; l'inscrit estava prohibit) i s'accepta la inscripció en un expedient de nacionalització de *Veralucía Elba*, que era el nom inscrit al Perú (29 de novembre de 2010).

8. *Noms no acceptats perquè indueixen a error pel que fa al sexe.*

Només hem localitzat el nom de *Cariño*, esmentat al punt 5.